

ТРАНСФОРМАЦІЯ СОЦІАЛЬНИХ СЕРВІСІВ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ: ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ В РОБОТІ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

EDUCAUSE Review. Available at: <https://er.educause.edu/articles/2020/3/the-difference-between-emergency-remote-teaching-and-online-learning> [in English].

2. UNESCO. An ed-tech tragedy? Educational technologies and school closures in the time of COVID-19. UNESCO Digital Library. 2023. Available at: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000386603> [in English].

3. UNICEF Ukraine. Education in the crossfire: The impact of war on schools and children's learning. UNICEF Report. 2024. Available at: <https://www.unicef.org/ukraine/> [in English].

4. Ishchenko, S.M. & Obukhov, P.O. (2024). Ekologichna osvita ta enerhozberezhennia: formuvannia svidomoho pidkhodu u maibutnikh pokolin [Environmental education and energy saving: forming a conscious approach in future generations]. *Youth & market*, No. 10 (230), pp. 82–87. Available at: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=uk&user=kn0WZv8AAAAJ&sortby=pubdate&citation_for_view=kn0WZv8AAAAJ:TQgYirikUcIC [in Ukrainian].

5. Ishchenko, S.M. & Kolodii, R.Yu. (2024). Formuvannia liderskykh yakosti u starshoklasnykiv cherez pidpriemnytsku diialnist [Formation of leadership qualities in high school students through entrepreneurial activity]. *Youth & market*, No. 9 (229), pp. 37–41. Available at: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/312267> [in Ukrainian].

6. Pinchuk, O.P., Lytvynova, S.H. & Oleksiuk, O.M. (2022). Tsyfrova transformatsiia osvitynoho seredovyshcha: dosvid ta perspektyvy dystantsiinoho navchannia v Ukraini [Digital transformation of the educational environment: experience and perspectives of distance learning in Ukraine]. *Information Technologies and Learning Tools*, No. 89(3), pp. 1–16. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v89i3.5005> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 13.02.2026

Прийнято до друку: 20.03.2026

Опубліковано: 14.04.2026

УДК 371.2: 378

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2026.351592>

Тамара Василюк, кандидат педагогічних наук,
декан психолого-педагогічного факультету
Криворізького державного педагогічного університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7770-1575>

Іванна Размолодчикова, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри соціології та соціальної роботи
Криворізького державного педагогічного університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6051-1991>

ТРАНСФОРМАЦІЯ СОЦІАЛЬНИХ СЕРВІСІВ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ: ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ В РОБОТІ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

У статті здійснено аналіз трансформації соціальних сервісів в Україні в умовах воєнного стану. Розкрито роль інновацій у підвищенні ефективності системи надання соціальних послуг та окреслено ключові напрями змін у професійній діяльності фахівця з соціальної роботи. Особливу увагу приділено впровадженню кейс-менеджменту, міжсекторальної взаємодії, цифрових і дистанційних форм соціальної підтримки. Обґрунтовано значущість інноваційних підходів як чинника забезпечення доступності, адресності та стійкості соціальних сервісів у кризових умовах.

Ключові слова: соціальний працівник; соціальні сервіси; соціальні послуги; інновації в соціальній сфері; кейс-менеджмент; воєнний стан; кризові умови.

Літ. 13.

Tamara Vasyliuk, Ph.D. (Pedagogy),
Dean of the Faculty of Psychology and Pedagogy,
Kryvyi Rih State Pedagogical University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7770-1575>
Ivanna Razmolodchikova, Ph.D. (Pedagogy),
Associate Professor of the Sociology and Social Work Department,
Kryvyi Rih State Pedagogical University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6051-1991>

TRANSFORMATION OF SOCIAL SERVICES DURING MARTIAL LAW: INNOVATIVE APPROACHES IN THE WORK OF SOCIAL WORKERS

The article analyzes the transformation of social services in Ukraine under martial law conditions. The study focuses on the growing need to rethink traditional models of social service delivery caused by large-scale internal displacement, increased social vulnerability, and limited institutional resources. Special attention is paid to innovations in the social sphere as a key factor in ensuring the adaptability, accessibility, and effectiveness of social services during crisis situations. The research highlights the changing professional role of social work specialists, who increasingly act not only as service providers but also as coordinators of resources, crisis managers, and agents of social innovation. Innovative approaches such as case

ТРАНСФОРМАЦІЯ СОЦІАЛЬНИХ СЕРВІСІВ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ: ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ В РОБОТІ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

management, intersectoral cooperation, digital and remote service delivery, and community-based practices are analyzed as effective tools for responding to complex social needs under conditions of uncertainty and risk. The article emphasizes that innovations in social services during martial law perform not only an adaptive but also a strategic function, contributing to the development of a more flexible and resilient social protection system. The findings underline the importance of integrating innovative models into professional social work practice and outline prospects for further development of social services in both wartime and post-war contexts.

Keywords: social worker; social services; social assistance; innovations in the social sphere; case management; martial law; crisis conditions.

Постановка проблеми. Повномасштабна війна в Україні стала потужним соціальним викликом, що суттєво трансформував систему надання соціальних послуг та функціонування соціальних сервісів загалом. Масові внутрішні переміщення населення, зростання кількості осіб у кризових життєвих обставинах, втрати житла, роботи, соціальних зв'язків, погіршення психоемоційного стану громадян зумовили різке підвищення навантаження на систему соціального захисту та діяльність соціальних працівників. У цих умовах традиційні, усталені механізми надання соціальних послуг виявилися недостатньо ефективними, що актуалізувало потребу в їх оновленні та переосмисленні.

Воєнний стан став каталізатором глибоких змін у сфері соціальних сервісів, зокрема прискорив процеси їх цифровізації, міжвідомчої взаємодії, розвитку мобільних і дистанційних форм роботи, запровадження кейс-менеджменту, партнерства з громадськими та міжнародними організаціями. Інновації в соціальній сфері перестали бути лише перспективним напрямом розвитку й набули статусу необхідної умови забезпечення доступності, оперативності та адресності соціальних послуг. Саме завдяки інноваційним підходам стало можливим реагування на комплексні потреби постраждалого населення в умовах обмежених ресурсів, небезпеки та постійної невизначеності.

Особливої значущості в цих процесах набуває професійна діяльність соціального працівника, який у воєнний період виконує не лише функції надавача соціальних послуг, а й координатора, посередника, кризового менеджера й агента соціальних змін. Вивчення інноваційних підходів у його роботі дозволяє глибше осмислити трансформацію соціальних сервісів у період воєнного стану, визначити ефективні моделі реагування на соціальні виклики та окреслити перспективи подальшого розвитку системи надання соціальних послуг в Україні. Саме це зумовлює наукову та практичну актуальність обраної теми дослідження.

Мета статті – аналіз трансформації соціальних сервісів у період воєнного стану та визначення інноваційних підходів у професійній діяльності фахівця із соціальної роботи в умовах сучасних соціальних викликів.

Для досягнення поставленої мети в статті передбачається розв'язання таких завдань: проана-

лізувати теоретичні підходи до розуміння інновацій у соціальній сфері та системі соціальних послуг; охарактеризувати основні напрями трансформації соціальних сервісів в Україні в умовах воєнного стану; визначити інноваційні підходи та практики в діяльності соціального працівника в період кризових змін; креслити можливості та перспективи подальшого розвитку соціальних сервісів з урахуванням досвіду воєнного часу.

Аналіз основних досліджень і публікацій. У сучасних умовах розвитку соціальної роботи поняття інновацій у соціальній сфері набуває особливої значущості, оскільки пов'язується з пошуком нових моделей реагування на складні соціальні виклики та трансформацією системи надання соціальних послуг. Інновації у соціальній сфері розглядаються не лише як упровадження нових технологій або форм роботи, а як комплексні зміни, що охоплюють зміст, організацію та способи надання соціальних сервісів, професійні ролі соціального працівника та механізми взаємодії з клієнтами й громадами.

Наукові здобутки І. Григ, Д. Завіршек, І. Звереві, І. Коновальчук, М. Лукашевич, О. Матюшенко, І. Савельчук, Т. Семигіної, В. Покладової, І. Размолодчикової, О. Яремчук та інших присвячено опису методологічних аспектів інновацій, зокрема у соціальній сфері.

Інноваційні аспекти соціальної роботи з урахуванням процесу децентралізації розробляють Д. Бибик, Ю. Буй, Т. Василюк, Ю. Горемікіна, І. Савельчук, О. Котикова, О. Кравчук, Г. Лемко, С. Мішина, О. Прокопчук, Г. Слозанська, І. Соловей, І. Ярова та інші.

На думку І. Соловей, соціальні інновації слід розглядати як процес трансформації суспільних взаємин між різними групами та ролями – соціальними, інституційними, економічними, – який передусім зумовлений зміною способів мислення та переосмисленням усталених підходів [9].

Ю. Горемікіна акцентує увагу на інноваційних практиках, що застосовуються у діяльності працівників соціальних служб і спрямовані на досягнення високої ефективності як у розв'язанні проблем окремих осіб, які потребують підтримки, так і у подоланні соціальних проблем на рівні суспільства загалом [13, 91]. Серед різноманіття таких практик дослідниця виокремлює найбільш поширені, які продемонстрували свою гнучкість, результатив-

ність та ефективність у роботі з соціальними випадками, зокрема кейс-менеджмент та інтегровані соціальні служби.

У наукових працях українських дослідників інновації в соціальній роботі трактуються як цілеспрямований процес оновлення соціальних практик, спрямований на підвищення ефективності, доступності та якості соціальних послуг. Отже, інноваційні підходи в соціальній сфері мають базуватися на реальних потребах населення та передбачати активну взаємодію між суб'єктами соціальної роботи, органами влади й громадянським суспільством. Саме інновації дозволяють адаптувати соціальні сервіси до динамічних змін соціального середовища.

Важливий внесок у теоретичне осмислення інновацій у соціальній роботі зробила Т. Семігіна, яка розглядає соціальні інновації як відповідь на системні соціальні проблеми та підкреслює їх зв'язок із розвитком соціальної політики, децентралізацією та посиленням ролі громади. Дослідниця акцентує увагу на тому, що інноваційні соціальні сервіси сприяють переходу від патерналістської моделі допомоги до клієнтоорієнтованої та партнерської взаємодії [8].

У контексті професійної діяльності соціального працівника інновації тісно пов'язані зі зміною його функцій та професійних ролей. Як зазначає І. Зверева, сучасний фахівець із соціальної роботи має виступати не лише виконавцем соціальних програм, а й координатором ресурсів, фасилітатором соціальних змін та ініціатором упровадження нових форм соціальної підтримки. Такий підхід особливо актуалізується в кризових і надзвичайних умовах [5].

Воєнний стан в Україні значно посилив потребу в інноваціях у соціальній сфері, оскільки традиційні моделі надання соціальних послуг часто виявляються недостатньо гнучкими для реагування на масові та комплексні потреби населення. У цих умовах інноваційні підходи проявляються у розвитку мобільних соціальних сервісів, дистанційних форм консультування, міжсекторальної взаємодії, кейс-менеджменту та використанні цифрових інструментів. Інновації в соціальній роботі в умовах криз мають не ситуативний, а стратегічний характер і спрямовані на формування стійкої та адаптивної системи соціального захисту.

Виклад основного матеріалу. В умовах війни в Україні відбувається активна адаптація системи соціальних послуг до нових соціальних викликів, що супроводжується впровадженням інноваційних підходів та цифрових рішень. Законодавчі зміни спрямовані на спрощення процедур надання соціальних послуг, розширення доступу до них та забезпечення оперативної й ефективної підтримки населення в умовах воєнного стану [3]. Важливим кроком у цьому напрямі стало ухвалення Закону

України № 2193-ІХ від 14.04.2022 [1], яким внесено зміни до низки законодавчих актів щодо надання соціальних послуг у разі введення надзвичайного або воєнного стану в Україні чи окремих її місцевостях.

Зазначений Закон передбачає запровадження нових механізмів екстреного (кризового) надання соціальних послуг. Зокрема, у разі введення надзвичайного або воєнного стану структурні підрозділи з питань соціального захисту населення уповноважених органів системи надання соціальних послуг можуть надавати право державним і комунальним надавачам соціальних послуг самостійно ухвалювати рішення щодо надання допомоги в екстреному порядку. До таких послуг належать консультування, надання притулку, догляд, підтримане та короткотермінове проживання, натуральна допомога, транспортні послуги тощо. Вони спрямовані на підтримку осіб і сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах унаслідок пожеж, стихійних лих, катастроф, бойових дій, терористичних актів, збройного конфлікту або тимчасової окупації [1].

Таким чином, інновації в соціальній сфері можна розглядати як ключовий чинник трансформації соціальних сервісів у період воєнного стану, що забезпечує підвищення ефективності професійної діяльності фахівця з соціальної роботи та створює передумови для подальшого розвитку системи надання соціальних послуг в Україні.

Запровадження воєнного стану в Україні зумовило суттєві зміни у функціонуванні системи соціальних сервісів, що проявилися як у зростанні обсягів надання соціальних послуг, так і в зміні їх змісту, форм та організаційних механізмів. Соціальні сервіси були змушені оперативним чином адаптуватися до нових реалій, пов'язаних із масовим внутрішнім переміщенням населення, зростанням кількості осіб у складних життєвих обставинах, поглибленням соціальної вразливості різних категорій громадян.

Однією з ключових характеристик трансформації соціальних сервісів у період воєнного стану стало зміщення акценту з переважно планової та регламентованої допомоги на кризове, екстрене та комплексне реагування. Соціальні послуги дедалі частіше надаються в умовах обмеженого часу, ресурсів і безпеки, що потребує від соціальних служб гнучкості, мобільності та міжвідомчої координації. У цих умовах значно зросла роль територіальних громад, громадських організацій і волонтерських ініціатив, які стали повноправними суб'єктами системи соціального захисту.

Важливою ознакою трансформації соціальних сервісів є активне впровадження інноваційних форм і методів роботи. Зокрема, широкого поширення набули дистанційні соціальні послуги, онлайн-консультування, мобільні соціальні служби,

ТРАНСФОРМАЦІЯ СОЦІАЛЬНИХ СЕРВІСІВ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ: ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ В РОБОТІ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

мультидисциплінарні команди, а також кейс-менеджмент як інструмент індивідуалізованого супроводу клієнтів. Такі підходи дозволяють забезпечити адресність допомоги, комплексне врахування потреб отримувачів соціальних послуг і більш ефективне використання наявних ресурсів.

Цифровізація соціальних сервісів стала ще одним важливим напрямом їх трансформації в умовах воєнного стану. Використання електронних реєстрів, онлайн-платформ для звернень громадян, цифрових інструментів комунікації значно спростило доступ населення до соціальних послуг і підвищило оперативність реагування на запити. Водночас цифрові інновації сприяли прозорості процесів надання соціальної допомоги та посиленню взаємодії між різними інституціями соціальної сфери.

Таким чином, трансформація соціальних сервісів у період воєнного стану має комплексний характер і охоплює організаційні, технологічні та професійні зміни. Вона не лише забезпечує адаптацію системи соціальних послуг до кризових умов, а й формує підґрунтя для її подальшого розвитку на засадах інноваційності, орієнтації на клієнта та стійкості.

У період воєнного стану професійна діяльність соціального працівника зазнала суттєвих змін, що зумовило перегляд традиційних підходів до надання соціальних послуг і актуалізувало потребу в інноваційних практиках. Соціальний працівник у сучасних умовах дедалі частіше виступає не лише як виконавець соціальних функцій, а як координатор ресурсів, кризовий менеджер і посередник між різними суб'єктами соціальної підтримки.

Одним із провідних інноваційних підходів у роботі фахівця з соціальної роботи в умовах воєнного стану є кейс-менеджмент, що забезпечує індивідуалізований і комплексний супровід осіб та сімей у складних життєвих обставинах. Застосування цього підходу дозволяє інтегрувати різні види соціальних послуг, координувати діяльність установ соціального захисту, охорони здоров'я, освіти, громадських і волонтерських організацій, а також забезпечити безперервність допомоги. Кейс-менеджмент сприяє підвищенню ефективності соціальної роботи за рахунок цілісного бачення потреб клієнта та оптимального використання наявних ресурсів.

Кейс-менеджмент спрямований на розв'язання психосоціальних, міжособистісних проблемних питань через безпосередню взаємодію між соціальним працівником і отримувачем соціальних послуг. Соціальний працівник здійснює індивідуальне консультування, психосоціальну підтримку, допомагаючи вразливим групам населення долати складні життєві обставини й покращувати якість особистого життя. Кейс-менеджмент у територіальній громаді є важливим інструментом для вирішення

соціальних проблем та поліпшення якості життя її мешканців. Він сприяє індивідуальному підходу, координації соціальних послуг та ресурсів, соціальній підтримці та консультуванню отримувачів послуг, моніторингу та оцінці результатів, тим самим, забезпечуючи соціальну інтеграцію, позитивну та проактивну адаптацію, самореалізацію членів територіальної громади [10].

Важливим інноваційним напрямом є міжсекторальна та міжвідомча взаємодія, яка в умовах воєнного стану набула особливої актуальності. Співпраця соціальних служб із органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями, міжнародними фондами та волонтерськими ініціативами дозволяє розширити спектр соціальних сервісів і підвищити їх доступність. На думку Т. Семігіної, саме партнерська модель соціальної роботи є основою розвитку інноваційних соціальних сервісів у кризових умовах та сприяє формуванню стійких громад [8].

Як зазначає Н. Стеца, з одного боку, соціальні працівники зосереджуються на соціально-правовій підтримці та захисті прав клієнтів; з іншого – психологи надають емоційну та психотерапевтичну підтримку, а медичні фахівці забезпечують фізичне здоров'я. Однак ці підходи часто діють ізольовано, що не дозволяє врахувати комплексну природу соціальної проблеми та потребує інтеграції різних професійних компетенцій. Відсутність системної координації між установами, бюрократичні бар'єри, недостатнє фінансування, брак підготовлених кадрів та обмежена цифровізація створюють додаткові виклики для ефективної реалізації соціальної допомоги [11, 112].

Важливим кроком є створення уніфікованих протоколів взаємодії між установами. Це включає визначення: ролей і відповідальності кожного фахівця; стандартів обміну інформацією; процедур моніторингу та оцінки ефективності програм [12].

Ще одним інноваційним підходом у діяльності фахівця з соціальної роботи є використання цифрових та дистанційних форм надання соціальних послуг. Онлайн-консультування, електронні звернення, використання цифрових платформ для координації допомоги дозволяють забезпечити оперативність реагування на запити населення, зокрема в умовах небезпеки або територіальної недоступності соціальних установ. Цифрові інновації сприяють підвищенню клієнтоорієнтованості соціальних сервісів і розширюють професійний інструментарій соціального працівника.

Крім того, в умовах воєнного стану зростає значущість ресурсного та клієнтоорієнтованого підходів, які передбачають активізацію внутрішніх і зовнішніх ресурсів особистості, сім'ї та громади. Соціальний працівник дедалі більше орієнтується на підтримку адаптаційних можливостей клієнтів,

розвиток їхньої суб'єктності та соціальної стійкості. Такий підхід відповідає сучасним тенденціям розвитку соціальної роботи та сприяє переходу від патерналістської моделі допомоги до моделі партнерства.

Отже, інноваційні підходи в роботі соціального працівника в умовах воєнного стану є відповіддю на складні та багатовимірні соціальні виклики. Їх запровадження забезпечує підвищення ефективності соціальних сервісів, розширює професійні можливості соціального працівника та створює передумови для подальшого розвитку системи надання соціальних послуг в Україні.

Висновки. Проведений аналіз дозволяє зробити висновок, що воєнний стан став потужним чинником трансформації системи соціальних сервісів в Україні, зумовивши необхідність переосмислення традиційних підходів до надання соціальних послуг та активного впровадження інновацій у соціальній сфері. Соціальні сервіси в умовах війни зазнали суттєвих змін як у змістовому, так і в організаційному вимірах, що проявляється у зростанні їх гнучкості, мобільності, міжвідомчої взаємодії та клієнтоорієнтованості.

Установлено, що інновації в соціальній сфері в період воєнного стану виконують не лише адаптаційну, а й стратегічну функцію, спрямовану на підвищення ефективності, доступності та адресності соціальних послуг. Особливу роль у цих процесах відіграє фахівець із соціальної роботи, професійна діяльність якого трансформується відповідно до нових соціальних викликів. Соціальний працівник у сучасних умовах постає як координатор ресурсів, кризовий менеджер, посередник між різними суб'єктами соціальної підтримки та агент запровадження інноваційних соціальних сервісів.

Доведено, що застосування таких інноваційних підходів, як кейс-менеджмент, міжсекторальна взаємодія, цифрові та дистанційні форми роботи, а також ресурсний і клієнтоорієнтований підходи, сприяє підвищенню результативності соціальної роботи в умовах воєнного стану. Вони дозволяють забезпечити комплексний підхід до вирішення проблем осіб і сімей у складних життєвих обставинах та формують передумови для розвитку стійкої й адаптивної системи соціальних сервісів.

Перспективи подальших наукових досліджень доцільно пов'язувати з поглибленим вивченням ефективності окремих інноваційних моделей надання соціальних послуг у повоєнний період, аналізом професійних компетентностей фахівців із соціальної роботи в умовах криз і надзвичайних ситуацій, а також дослідженням ролі територіальних громад у розвитку інноваційних соціальних сервісів. Отримані результати можуть бути використані у практиці соціальної роботи, підготовці майбутніх фахівців та удосконаленні державної соціальної політики України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України № 2193-IX. (2022, 14 квітня). Про внесення змін до деяких законів України щодо надання соціальних послуг у разі введення надзвичайного або воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2193-20#Text> (дата звернення: 01.02.2026)
2. Замашкіна О.Д., Рубан А.К. Інноваційні процеси у практиці соціальної роботи в Україні. *Педагогічні науки: теорія та практика*, 2025. № 3. С. 185–192.
3. Ісаченко В.П. Інноваційні трансформації у системі організації соціальних служб в умовах воєнного стану. *Olympicus: науковий журнал*, 2025. № 1, С. 91–97.
4. Кабінет Міністрів України. (n.d.). Електронний кейс-менеджмент – серед кращих цифрових проєктів премії ESN. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://surl.li/evqmg0> (дата звернення: 01.02.2026)
5. Менеджмент соціальної роботи / авт.-упоряд. Т. Надвичина, С. Надвичиний. Тернопіль: Західноукраїнський національний університет. 2023. 370 с.
6. Опанашук П.В. (ред.). Децентралізація надання соціальних послуг у сфері зайнятості населення: зарубіжний досвід (колективна монографія). Київ, 2022. 164 с.
7. Палатна Д. Розвиток соціальної сфери у сучасних територіальних громадах. *Social Work and Education*, 2022. № 9(1), С. 75–88.
8. Семигіна Т., Столярик О. Соціальна робота в умовах травматизації населення внаслідок війни: практика та освіта. Проблеми та перспективи економіки та менеджменту (Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, Черкаси: 2024. с. 59–63.
9. Соловей І. Соціальна інновація починається зі зміни мислення. 2018. URL: <https://euprostor.org.ua/stories/138193> (дата звернення: 01.02.2026)
10. Спіріна Т., Бодня, А. Кейс-менеджмент у роботі з вразливими групами населення. *Humanitas*, 2023. № 2. С. 145–150.
11. Стеца Н. Міждисциплінарна взаємодія у соціальній роботі: теорія і практика. *Молодь і ринок*, 2025. № 10 (242). С. 111–116.
12. Юрків Я.І. Мультидисциплінарна команда як форма соціально-педагогічної роботи з розумово відсталими дітьми та їхніми сім'ями. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*, 2013. № 21. С. 218–222.
13. Horemykina Y.V. Innovative social work practices for vulnerable groups of the population in Ukraine. *Demography and Social Economy*, 2020. № 3(41). С. 91–113.

REFERENCES

1. Zakon Ukrainy No. 2193-IX. (2022, April 14). Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy shchodo nadannia sotsialnykh posluh u razi vvedennia nadzvychnoho або voiennoho stanu v Ukraini або okremykh yii mistsevostiakh [Law of Ukraine No. 2193-IX. (2022, 14 April). On amendments to certain laws of Ukraine regarding the provision of social services in the event of a state of emergency or martial law being declared in Ukraine or in certain areas thereof]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2193-20#Text> (Accessed 01 Feb. 2026) [in Ukrainian].
2. Zamashkina, O.D. & Ruban, A.K. (2025). Innovatsiini protsesy u praktysi sotsialnoi roboty v Ukraini [Innovative processes in social work practice in Ukraine]. *Educational sciences: theory and practice*. Vol. 3, pp. 185–192. [in Ukrainian].

ІНТЕГРАЦІЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У ПРОЦЕСІ НАУКОВОЇ ОСВІТИ: ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ

3. Isachenko, V.P. (2025). Innovatsiini transformatsii u systemi orhanizatsii sotsialnykh sluzhzb v umovakh voiennoho stanu [Innovative transformations in the system of social services organisation under martial law]. *Olympicus: scientific journal*. Vol. 1, pp. 91–97. [in Ukrainian].
4. Kabinet Ministriv Ukrainy. (n.d.). Elektronnyi keis-menedzhment – sered krashchykh tsyfrovyykh proiektiv premii ESN [Electronic case management – among the best digital projects of the ESN award]. The single web-portal of Ukraine’s executive authorities. Available at: <https://surl.li/evqmr0> (Accessed 01 Feb. 2026) [in Ukrainian].
5. Opanashchuk, P.V. (Ed.). (2022). Detsentralizatsiia naddannia sotsialnykh posluh u sferi zainiatosti naselennia: zarubizhnyi dosvid. [Decentralisation of social services in the field of employment: international experience]. Kyiv, 370 p. [in Ukrainian].
6. Nadvyvychna, T. & Nadvyvychnyi, S. (Eds.). (2023). Menedzhment sotsialnoi roboty [Social work management]. Ternopil: West Ukrainian National University, 164 p. [in Ukrainian].
7. Palatna, D. (2022). Rozvytok sotsialnoi sfery u suchasnykh terytorialnykh hromadakh. [Development of the social sphere in modern territorial communities]. *Social Work and Education*. Vol. 9(1), pp.75–88. [in Ukrainian].
8. Semyhina, T. & Stoliaryk, O. (2024). Sotsialna robota v umovakh travmatyzatsii naselennia vnaslidok viiny: praktyka ta osvita [Social work in conditions of trauma caused by war: practice and education]. Problems and prospects of economics and management (Proceedings of the International Scientific and Practical Conference, (pp. 59–63). Cherkasy: Research Europe. [in Ukrainian].
9. Solovei, I. (2018). Sotsialna innovatsiia pochynaetsia zi zminy myslennia. [Social innovation begins with a change in thinking]. Available at: <https://cuprostrir.org.ua/stories/138193> (Accessed 01 Feb. 2026) [in Ukrainian].
10. Spirina, T. & Bodnia, A. (2023). Keis-menedzhment u roboti z vrazlyvymy hrupamy naselennia. [Case management in working with vulnerable groups]. *Humanitas*. Vol. 2, pp. 145–150. [in Ukrainian].
11. Stetsa, N. (2025). Mizhdystyplinarna vzaiemodiia u sotsialnii roboti: teoriia i praktyka. [Interdisciplinary interaction in social work: theory and practice]. *Youth & market*, Vol. 10 (242), pp. 111–116. [in Ukrainian].
12. Yurkiv, Ya.I. (2013). Multydystyplinarna komanda yak forma sotsialno-pedahohichnoi roboty z rozumovo vidstalymy ditmy ta yikhnyimi simiami. [A multidisciplinary team as a form of social and educational work with mentally disabled children and their families]. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University*. Vol. 21, pp. 218–222. [in Ukrainian].
13. Horemkyina, Yu.V. (2020). Innovative social work practices for vulnerable groups of the population in Ukraine. *Demography and Social Economy*. Vol. 3(41), pp. 91–113. [in English].

Стаття надійшла до редакції: 04.02.2026

Прийнято до друку: 20.03.2026

Опубліковано: 14.04.2026

УДК 37.016:78:001

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2026.351143>

Андрій Поцелуйко, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії
Національного університету “Львівська політехніка”
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1078-7615>

ІНТЕГРАЦІЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У ПРОЦЕСІ НАУКОВОЇ ОСВІТИ: ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ

У статті висвітлено проблему втрати інтересу учнів до природничих наук та її наслідки для майбутнього розвитку суспільства. Проаналізовано причини зниження мотивації, серед яких традиційні методи навчання, соціальні фактори та стереотипи щодо складності STEM-дисциплін. Наголошено на важливості практичної діяльності, інтерактивних методів та використання сучасних технологій у навчальному процесі. Розглянуто паралелі між музичною та науковою освітою, показано потенціал музики й пісень як педагогічних інструментів для засвоєння складних понять. Обґрунтовано необхідність підготовки вчителів та створення позитивного іміджу науки як престижної сфери діяльності.

Ключові слова: інтерес до науки; STEM-освіта; практична діяльність; інтерактивні методи; музика та пісні; мотивація учнів.

Лім. 10.

Andriy Potseluko, Ph.D. (Philosophy), Associate Professor of the
Philosophy Department,
Lviv Polytechnic National University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1078-7615>

INTEGRATION OF MUSICAL ART IN THE PROCESS OF SCIENTIFIC EDUCATION: THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS

The article examines one of the most pressing problems in modern education—the gradual decline in students’ interest in the natural sciences. This phenomenon, evident already in primary school, has serious long-term consequences for the development of STEM fields and the innovative potential of society. The study highlights multiple causes of this decline: overly theoretical